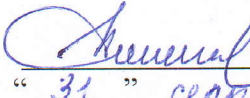

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
Опалов О. А.
“ 31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТУРИЗМОЗНАВСТВО»

галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
освітній ступінь	перший (бакалаврський)
освітня програма	«Туризм»
вид дисципліни	обов'язкова
мова навчання	українська

Розробник: Чернишова Т. М., к.б.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму

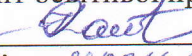
УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та туризму

 Н.В. Валінкевич
протокол № 2 від "29" серпня 2023 р.

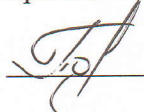
ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми "Туризм"

 Н.В. Валінкевич
"29" серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною комісією
факультету економіки та менеджменту
протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.

 голова НМК Прокопчук О. А.

1. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Туризмознавство» є сформувати у студентів основи розуміння туристичного процесу, багатогранність його проявів, формування знань зі специфіки функціонування суб'єктів туристичної діяльності та особливостей роботи менеджера туристичного підприємства.

Цілі дисципліни студент повинен визначати основні поняття і терміни в туристичній діяльності; описувати види і форми туризму; називати основні напрями туристичного обслуговування; пояснювати функції туризму в державі; ілюструвати картографічний матеріал при вивченні туризму в регіонах, країнах і світі; застосовувати нормативно-правову базу розвитку туризму в Україні; аналізувати показники та фактори розвитку туризму в державі та світі; характеризувати особливості розвитку туризму в регіонах, країнах і світі; узагальнювати основні характеристики щодо розвитку туризму.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів – 7,0	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	-
Індивідуальне завдання не передбачене		Семестр	
Загальна кількість годин – 210		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійна робота студента – 8	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		28 год.	-
		Практичні	
		48 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		134 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
-			
Вид контролю:			
екзамен			

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:
студент повинен **знати**:
основні поняття географії, математики, права.

студент повинен **вміти**:

працювати з науковою-методичною літературою;
використовувати основні прийоми роботи на персональному комп'ютері;
працювати з програмами Microsoft Word та Microsoft Excel;
виконувати пошук даних у мережі Інтернет.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Шифр	Результат навчання
PH 02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
PH 03	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.
PH 07	Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.
PH 15	Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із компетентностями

Компетентності	Програмні результати навчання			
	PH02	PH03	PH07	PH15
ЗК04				+
ЗК06		+	+	
ЗК08	+	+	+	
СК02				+
СК08			+	

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

СК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК08. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,2	28	5,6
Практичні заняття	0,7	48	33,6
Самостійна робота	0,065	134	8,8
Модульна контрольна робота*	12	1	12
	Разом:	-	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
PH02, PH07, PH15	Т 1-11; Пр1-14 СР (ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4)	12	20
PH03, PH07	Т 4-11; Пр5-8 СР (ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4)	8	16
PH02, PH03, PH07, PH15	МКР:Т 1-11; Пр1-14 СР (ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3, ЗМ4)	16	24
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційні завдання охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Екзаменаційні завдання мають теоретичне та практичне спрямування та передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці й дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Студент не може бути допущений до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює 60.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на екзаменаційні питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Програма навчальної дисципліни
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ
Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище

T1 Історія виникнення та розвитку туризму

T2 Класифікації в туризмі

T3 Індустрія туризму та її структура

Змістовий модуль 2. Туристичні послуги

T 4 Організація ринку туристичних послуг

T5 Туристичний продукт та його складові у сфері туризму

T6 Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму

T7 Організація транспортного обслуговування в туризмі

МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ

Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі

T8 Механізм державного регулювання туризму

T9 Формування вітчизняної туристичної політики

Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму

T10 Міжнародна нормативно-правова база туристської діяльності. Міжнародні туристські організації

T11 Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг

9. Теми лекцій

№	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ				
<i>Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище</i>				
1	T1	Історія виникнення та розвитку туризму	2	-
2	T2	Класифікації в туризмі	4	-
3	T3	Індустрія туризму та її структура	2	-
<i>Всього за ЗМ1</i>			8	-
<i>Змістовий модуль 2. Туристичні послуги</i>				
4	T4	Організація ринку туристичних послуг	4	-
5	T5	Туристичний продукт та його складові у сфері туризму	2	-
6	T6	Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму	2	-
7	T7	Організація транспортного обслуговування в туризмі	4	-
<i>Всього за ЗМ2</i>			12	-
МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ				
<i>Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі</i>				
8	T8	Механізм державного регулювання туризму	2	-
9	T9	Формування вітчизняної туристичної політики	2	-
<i>Всього за ЗМ3</i>			4	-
<i>Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму</i>				
10	T10	Міжнародна нормативно-правова база туристської діяльності. Міжнародні туристські організації	2	-
11	T11	Порядок ліцензування туристичної діяльності та сертифікації туристичних послуг	2	-
<i>Всього за ЗМ4</i>			4	-
Разом:			28	-

10. Теми практичних занять

№, пр	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ				
<i>Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище</i>				
1	T1	Історія виникнення туризму	4	-
2	T2	Основні поняття та визначення в туризмі	4	-
3	T3	Класифікація в туризмі	6	-
Всього за ЗМ1			14	-
<i>Змістовий модуль 2. Туристичні послуги</i>				
4	T4	Ринок туристичних послуг	4	-
5	T5	Розрахунок вартості туру	4	-
6	T5	Особливості екскурсійної діяльності	4	-
7	T5	Тур як специфічний продукт туристичного ринку.	4	-
8	T5	Складання програми обслуговування туристів під час подорожі	4	-
9	T6	Особливості статистики в туризмознавстві	2	-
10	T7	Організація транспортного обслуговування в туризмі	2	-
Всього за ЗМ2			24	-
Разом за модуль 1:			38	-
МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ				
<i>Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі</i>				
11	T8	Особливості механізму державного регулювання туризму України та нормативно-законодавча база.	2	-
12	T9	Формування вітчизняної туристичної політики	2	-
Всього за ЗМ3			4	-
<i>Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму</i>				
13	T10	Міжнародна нормативно-правова база туристської діяльності. Міжнародні туристські організації	4	-
14	T11	Порядок ліцензування туристської діяльності та сертифікації туристських послуг	2	-
Всього за ЗМ4			6	-
Разом за модуль 2:			10	-
Разом:			48	-

11. Самостійна робота

Тема	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТУРИЗМУ			
<i>Змістовий модуль 1. Туризм як суспільне явище</i>			
T1	Процеси глобалізації та регіоналізації в світовому туризмі.	4	-
T1	Світова спадщина ЮНЕСКО. Список об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО в Україні та у світі.	4	-
T1	Передумови виникнення туризму	3	-
T2	Туристичне посередництво	4	-
T2	Нові види туризму	4	-
T2	Види туристичних формальностей в міжнародному туризмі.	4	-
T3	Основні етапи розвитку туризму в світі (початковий, становлення туризму як галузі, формування індустрії туризму, монополізація туристичної індустрії).	4	-
T3	Особливості формування індустрії туризму в країнах світу.	4	-
T3	Туристичні центри світового значення.	4	-
Всього ЗМ1		35	-
<i>Змістовий модуль 2. Туристичні послуги</i>			
9	Туроператори і турагенти на світовому ринку туристичних послуг.	5	-
10	Експорт та імпорт на ринку туристичних послуг	5	-
11	Попит на міжнародному туристичному ринку.	5	-
Всього ЗМ2		15	-
Всього за модуль 1:		50	-
МОДУЛЬ 2 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА В ТУРИЗМІ			
<i>Змістовий модуль 3. Формування туристичної політики в Україні та у світі</i>			
T8	Законодавче регулювання туристичної діяльності в різних країнах світу	8	-
T8	Національні та регіональні програми з розвитку туризму	7	-
T8	Формування музейного фонду України	7	-
T9	Статистика туризму: методологія розрахунків та показники розвитку міжнародного туризму	7	-
T9	Страховання пам'яток музейного фонду України.	7	-
Всього ЗМ3		36	-
<i>Змістовий модуль 4. Міжнародна співпраця в галузі туризму.</i>			
T10	Мультиплікаційний ефект туризму.	6	-
T10	Сталий розвиток туризму та дестинацій.	6	-
T10	Рекомендації ВТО по метрологічній структурі туризму.	6	-
T10	Всесвітня туристична організація: історія створення та сучасний стан діяльності.	6	-
T10	Гаазька декларація з туризму про право на відпочинок.	6	-
T10	Манільська декларація по туризму	6	-
T11	Ліцензування та сертифікація транспортних перевезень	6	-
T11	Порядок проведення сертифікації закладів готельного та ресторанного господарстві	6	-
Всього ЗМ4		48	-
Всього за модуль 2:		84	-
Всього:		134	-

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій. Практичні роботи проводяться у аудиторіях факультету економіки та менеджменту, з використанням наочного роздаткового матеріалу та мультимедійного забезпечення.

13. Рекомендовані джерела інформації

а) законодавство.

1. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 25.08.2023)
2. Закон України «Про порядок виїзду з України і в Україну громадян України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text> (дата звернення 25.08.2023)

б) основна.

1. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства: навчальний посібник. Київ: Видавець ФО-П Піча Ю.В., 2022. 246с.
2. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства: навч. посібник. Маріуполь : ГВУЗ «ПДТУ», 2018. 154 с.
3. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму [Текст]: підручник. Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 244с.
4. Мальська М., Бордун О. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: навч.посібник. К.: ЦУЛ, 2017. 248 с.
5. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шикеринець В.В. Міжнародний туризм: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. 254с.
6. Литвин О. В., Акулов М. Г. Основи туризмознавства: навчальний посібник. Умань: Візаві, 2019. 169 с.
7. Організування туристичної діяльності: навч. посібник / О. Є. Кузьмін та ін. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 352с.
8. Чернишова Т.М., Валінкевич Н.В., Мутасова С.А. Аналіз діяльності суб'єктів туристичної діяльності в Житомирській області. *Інфраструктура ринку: електронний науково-практичний журнал*, 2022. Випуск 63. С. 93-99
9. Чернишова Т. М. Аналіз туристичних потоків на території Житомирської області. *Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети*. матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф., 26 травня 2017р. Житомир: Вид-во ФОП Євенок О. О., 2017. С. 151-155.
10. Fatkhutdinova O., Bazhanova, N., Tyshchenko, S., Chernyshova, T. & Osipchuk, A. Management of the development of the tourist industry in the condition of a pandemic. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 5(40). P.184–190.
11. Чернишова Т.М., Осіпчук А.С. Стратегічні пріоритети туристичної діяльності під час війни. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 79. С. 251–257.

в) додаткова

1. Бойко З.В., Горожанкіна Н.А. Основи туризмознавства як теоретичне вивчення сутності туризму. Сучасні реалії фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу: монографія /за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. С.410-425
2. Бойко З.В., Горожанкіна Н.А., Горб К.М. Methods of tourist resources evaluation as a component of tourism organization. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: СМП «Тайп». No1 (випуск 48), 2020.С. 70-76
3. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч.посібник. К.:ЦУЛ, 2019 р. 178с.
4. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 304с.

5. Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І., Любіцев О. О. Туристичне країнознавство: Підручник, 2-ге вид., переробл і доповн. К. : Знання, 2015. 551 с
6. Торяник В.М., Джинджоян В.В. Механізм державного управління туристичною галуззю в Україні (ліцензування, сертифікація, стандартизація). Словник-довідник: навч. посіб. Д. : ВНПЗ «ДГУ», 2020. 182с.
7. Торяник В.М., Сардак С.Е., Джинджоян В.В. Туризмологія: підручник. Д. : ДГУ, 2022. 306 с.
8. Туристичне краєзнавство. Навч. посіб. / І. К. Нестерчук, та ін. Житомир: Вид. ПП «Рута», 2019. 188с.
9. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства: практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 80 с.
10. Чернишова Т., Нестерчук І., Ніквашвілі Д. Атрактивність туристичних магнітів м. Житомир. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українське Полісся: проблеми та тренди сучасного розвитку», 1–2 березня 2021 року*. Ніжин: НДУ ім. Гоголя, 2021. С. 137-141.

з) Інформаційні ресурси

1. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org/> (дата звернення 25.08.2023)
2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки ПНУ. Інституційний репозитарій ПНУ. URL: <http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/> (дата звернення 25.08.2023)
3. Туристичний бренд України. URL: https://web.archive.org/web/20141020124854/http://www.visitukraine.gov.ua/tourist_brand (дата звернення 25.08.2023)
4. Подорож Україною. URL: <http://podorozh.info/index.php> 1. Украинский туристический портал Tours.ua. URL: <http://tours.ua/> (дата звернення 25.08.2023)
5. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення 25.08.2023)
6. Офіційний сайт Національної туристичної організації. URL: https://www.ntoukraine.org/mission_ua.html (дата звернення 25.08.2023)